

СПРАВА «ТІХАК ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF TIKHAK v. UKRAINE)

(Заява № 59937/08)

Стислий виклад рішення від 18 грудня 2018 року

Менський районний суд визнав заявника винним у заподіянні тяжких тілесних ушкоджень та обрав йому покарання у вигляді позбавлення волі на строк п'ять років. У задоволенні апеляційної та касаційної скарги на вказане рішення суду заявнику було відмовлено.

Сестра заявника, яка на той момент представляла його інтереси у Європейському суді з прав людини (далі — Європейський суд), звернулася до суду першої інстанції з клопотанням про надання їй протоколів допиту, документів щодо проведеного обшуку заявника після його затримання, протоколів судових засідань та протоколів про пред'явлення осіб для впізнання. Також на прохання Європейського суду вона звернулася до судів різних інстанцій з клопотанням про надання їй копій скарг з печатками апеляційного суду та Верховного Суду України для підтвердження їхнього отримання обома судами.

У відповідь суд першої інстанції зазначив, що сестра заявника вже отримала копію поданої до апеляційного суду скарги і що він не уповноважений надсилати ще одну таку копію та не надав жодної інформації щодо поданих касаційних скарг. Щодо інших документів суди різних інстанцій зазначили, що не уповноважені надавати їх копії.

Згодом новий представник заявника звернувся до Верховного Суду України з клопотанням про надання копій касаційних скарг, які після отримання надав Європейському суду.

До Європейського суду заявник скаржився за статтю 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція), що розгляд його справи судами був необ'єктивним та несправедливим, оскільки вони не оцінили належним чином факти справи та його аргументи. Він також скаржився, що суд першої інстанції посилався на надані під час досудового слідства показання потерпілого, не забезпечивши достатніх гарантій для дотримання прав на захист та не допитавши деяких свідків. Крім того, заявник скаржився, що органи влади відмовили йому у наданні копій документів, необхідних для обґрунтування його скарги до Європейського суду. Європейський суд вирішив за належне розглянути цю скаргу за статтею 34 Конвенції.

Розглянувши скарги заявника за статтею 6 Конвенції, Європейський суд дійшов висновку про наявність належних урівноважуючих факторів, які усували недоліки, з якими зіткнулася сторона захисту у зв'язку з визнанням показань потерпілого проти заявника допустимим доказом. Крім того, Європейський суд зазначив, що стаття 6 Конвенції не вимагає присутності та допиту кожного свідка на користь обвинуваченого, а основною метою є повна рівність сторін відповідного провадження. Також Європейський суд вказав, що не вбачає недоліків у способі, у який національні суди розглядали наявні у них докази або адекватність підстав, на яких вони ґрунтували свої рішення. З огляду на зазначене скарги заявника за статтею 6 Конвенції були визнані Європейським судом неприйнятними відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

Посилаючись на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд зазначив, що правова система України не передбачала для ув'язнених чіткої та конкретної процедури, яка б давала їм можливість отримувати копії документів з матеріалів справи після закінчення кримінального провадження. З огляду на це Європейський суд дійшов висновку, що відмовивши сестрі заявника у наданні копій документів, держава-відповідач не дотрималася свого зобов'язання за статтею 34 Конвенції забезпечити заявника всіма необхідними засобами, щоб дозволити Європейському суду провести належний та ефективний розгляд його заяви.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* неприйнятними скарги заявника за статтею 6 Конвенції;

2. *Постановляє*, що держава-відповідач не дотрималася своїх зобов'язань за статтею 34 Конвенції у зв'язку з відмовою органів влади надати заявнику копії документів для його заяви до Суду;

3. *Постановляє*, що встановлення порушення само по собі становить справедливую сатисфакцію моральної шкоди, якої зазнав заявник;

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»